

طلبه شهید محسن سلمانی اصفهانی در سال ۱۳۴۱ در یک خانواده مذهبی در یکی از روستاهای نزدیک به اصفهان به‌نام کردآباد متولد شد و پس از دوران تحصیل ابتدایی، برای فراگیری علوم اسلامی به مدرسه علمیه ذوالفقاررفت.

این طلبه شهید برای دفاع از اسلام و کشور عازم جبهه‌های نبرد حق علیه باطل شد و پس چند بار مجروح شدن در نهایت در عملیات رزمی در جبهه دارخوین در تاریخ ۱۳/۰۷/۱۳۶۰ به شهادت رسید و در تاریخ ۱۳/۰۷/۱۳۶۰ درگلزار شهدای اصفهان به خاک سپرده شد.

• **روحیات و مبارزات**

قبل از پیروزی انقلاب، یکی از فعال‌ترین افراد محله خودش بود و با پخش نوارهای سخنرانی و اعلامیه‌های امام خمینی ^(ره) و ... نقش عمده و فعالی داشت و بعد از پیروزی انقلاب، پس از هفت‌بار ثبت‌نام جهت اعزام سرانجام با اعزام او موافقت شد.

او نسبت به فراگیری علوم و معارف دینی و اهل‌بیت ^(علیهم‌السلام) بسیار علاقه‌مند بود و در جیب خود دفترچه یادداشت احادیث و احکام شرعی داشت. بسیار مقید به خواندن نماز امام زمان ^(عجل‌الله‌تعالیه‌الیوم) بود و در خانواده در جایگاه یک معلم اخلاق بود و نسبت به همسایگان بسیار بامحبت و در امور اجتماعی خادم و کمک‌کار مردم بود.

• **خاطره**

پدر شهید سلمانی به یکی از بستگان خود موقع تشریف به کربلا سفارش کرده بود که یک کفن برای او بخرد و به حرم امام حسین ^(علیه‌السلام) متبرک کند. این زائر پس از بازگشت کفن را آورد که به پدر شهید بدهد. در این هنگام شهید سلمانی از راه می رسد و پول شهریه که از مدرسه گرفته بود، می‌آورد و می‌گوید: بابا من پول کفن را می‌دهم، به‌شرطی که مال من بشود. پدر می‌گوید: نه؛ ولی شهید سلمانی می‌گوید من پول را می‌دهم، اگر من اول شهید شدم، کفن به من می‌رسد و اگر تو اول شهید شدی، مال تو باشد. زمان می‌گذرد تا وقتی جنازه شهید سلمانی در غسل‌خانه بود پدر او جریان را به یاد می‌آورد و می‌رود و کفن متبرک‌شده حرم امام حسین ^(علیه‌السلام) را بر تن فرزند شهید خود می‌پوشاند .

حشره‌الله مع‌الحسین (علیه‌السلام)

آزمون جامع

حوزه‌های علمیه خواهران

در دو نوبت برگزار می‌شود

مدیرکل تحصیلات تکمیلی حوزه‌های علمیه خواهران، از برگزاری آزمون جامع این نهاد به‌صورت متمرکز و ویژه طلاب سطح ۴ خبر داد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، خانم راضیه میرعلی‌ملک، از برگزاری آزمون جامع حوزه‌های علمیه خواهران خبر داد و اظهار کرد: این آزمون ویژه طلاب سطح ۴ و با هدف ارزیابی قدرت استنباط و تحلیل طلاب در حوزه پاسخگویی به مسائل مرتبط با رشته مورد نظر خود و همچنین توان علمی افراد برگزار می‌شود.

وی افزود: این آزمون در دوره قبل به‌صورت استانی برگزار شد؛ ولی امسال با توجه به اهمیت این آزمون و تأکید اساتید و بزرگان، به‌صورت متمرکز برگزار خواهد شد.

سرپرست اداره‌کل تحصیلات تکمیلی حوزه‌های علمیه خواهران، با بیان اینکه آزمون جامع امسال در دو نوبت برگزار خواهد شد، ادامه داد: نوبت اول و دوم آزمون، به‌ترتیب در ۳۰ شهریورماه و ۱۰ اسفندماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود.

خانم میرعلی‌ملک در پایان خاطرنشان کرد: آزمون جامع در ۴ رشته «فقه خانواده»، «تفسیر تطبیقی»، «کلام اسلامی» و «حکمت متعالیه» برگزار می‌شود و منابع آزمون جامع هر رشته و گرایش (به غیر از رشته کلام بر حسب مصوبه گروه علمی مربوطه)، مشخص و اعلام شده است.

■ دوشنبه ۳ — مرداد ۱۴۰۱ ■ ۲۵ ذی‌الحجه ۱۴۴۳ ■ ۲۵ جولای ۲۰۲۲

حضور فعال ۳ هزار عضو پیوسته در انجمن‌های علمی حوزه علمیه

گفت‌وگو با مسئول دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه علمیه

مسئول دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه علمیه گفت: با تصویب دو انجمن علمی جدید «آینده‌پژوهشی» و «امامت» تعداد انجمن‌های علمی حوزه به ۲۳ انجمن می‌رسد. حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالرسول هاجری، که به‌عنوان مسئول دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه‌های علمیه مشغول به فعالیت می‌باشد، در گفت‌وگو با خبرگزاری حوزه به فعالیت‌های مختلف انجمن‌های علمی حوزه پرداخت که در ذیل می‌خوانیم.

■ **لطفاً فلسفه وجودی انجمن‌های علمی در حوزه علمیه بیان کنید؟**

■ انجمن‌های علمی حوزه‌های علمیه به‌شکل کنونی در واقع برداشتی از انجمن‌های علمی مراکز آموزش عالی کشور و دانشگاه‌ها می‌باشند و همچنین دانشگاه‌ها نیز، این نسخه را از نسخه‌هایی که در دانشگاه و مراکز علمی جهان معاصر بوده، برداشت و اقتباس کرده‌اند؛ اما وقتی دقت می‌کنیم، در کارکردها، فعالیت‌ها و پیشینه انجمن‌ها در جهان معاصر، متوجه می‌شویم که انجمن‌ها، نسخه‌برداری از تعاملات علمی حوزه‌های علمیه شیعه است. در حقیقت یک برداشت آزاد و مدرن از نشست‌ها و مباحثات علمی عالی در حوزه‌های علمیه و آن هم به این معناست که در رویکرد علمی دنیای معاصر به‌ویژه در کشورهای غربی، اساتید وقتی که مراحل عالی علمی کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری یا مثلاً پسادکتری را طی می‌کردند، برای به‌روزرسانی و روزآمدسازی و ارتقای دانش خود، دیگر تعریف خاصی از علم‌آموزی وجود نداشت؛ یعنی نه کلاسی، نه رشته‌ای، نه ادامه تحصیلی وجود داشت و نهایتش تا پسادکتری بود و این به این معنا نبود که اساتید، نیازمند ارتقا و افزایش دانش تخصصی خودشان نیستند؛ بلکه به دنبال یک الگویی بودند که ضمن حفظ شنوئشان که دیگر سر کلاس نروند، ارتقای علمی هم داشته باشند و برای همین در یک مطالعات پیمایشی و میدانی که در کشورهای مختلف انجام دادند، به حوزه‌های علمیه شیعه در نجف و قم رسیدند.

■ **جلسات مباحثه، ریشه اولیه انجمن‌های علمی غرب**

آنان به‌گونه‌ای با یک قالبی آشنا شدند که اساتید برجسته مثلاً مراجع و علما هر از گاهی، به مناسبتی در یک مجلسی که جمع می‌شدند، این مجلس با طرح یک فوج فقهی یا اصولی، جنب و جوش علمی می‌یافت و یا از نظر فلسفی، اساتید یک مسئله‌ای را که اخیراً کار کرده بودند، مطرح و دیگران روی آن بحث می‌کردند. با این گفت‌وگوهای تقریباً علمی غیررسمی که بین اساتید و علمای حوزه‌های علمیه صورت می‌گرفت، هم کسی که طرح فرع و بحث می‌کرد، دانش خود را تکمیل می‌کرد و به ضعف نگاه‌های خودش می‌رسید. هم اساتیدی که در آن موضوع کار نکرده بودند، با یافته‌های جدید آشنا می‌شدند. این الگو را برداشتند و بردند و با نظام‌بخشی به آن، انجمن‌های علمی را در دانشگاه‌ها و مراکز علمی خود طراحی کردند.

■ **سابقه راه‌اندازی انجمن‌های علمی در حوزه به چه سالی برمی‌گردد؟**

■ سابقه انجمن‌های علمی با این شکل جدید که در حقیقت نسخه‌برداری از شیوه‌های مباحثات علمی در حوزه‌های علمیه است، به دانشگاه‌های کشور می‌رسد که از سال ۱۳۸۲ در پاسخ به مطالبه مقام معظم رهبری در ارتباط با تولید دانش و نهضت نرم‌افزاری، یکی از اتفاقاتی که در حوزه علمیه رخ داد، در حقیقت تأسیس انجمن‌های علمی در حوزه‌های علمیه بود. از سال ۱۳۸۲ به بعد انجمن‌ها در حوزه‌های علمی مختلف به‌تدریج شکل گرفت تا امروز که تعداد آنها ۲۱ انجمن در ۲۱ دانش و رشته تخصصی است.

■ **ویژگی‌های کار در انجمن‌های علمی حوزه چیست؟**

■ من فرصت را مغتنم می‌شمارم و به یک نکته اشاره می‌کنم و آن هم، ویژگی‌های کار در انجمن‌های علمی است که موجب رغبت اساتید برای حضور در انجمن‌ها شده؛ چون انجمن‌ها به کسی حقوق نمی‌دهد و صرفاً کار و تلاش علمی است، با این وجود هم در حوزه و هم در دانشگاه، اساتید به این محفل علمی رغبت نشان می‌دهند.

دلیل این رغبت چند ویژگی عمده انجمن‌هاست؛ یکی اینکه انجمن‌ها سرریز علمی اساتید در مراکز دیگر هستند؛ یعنی شما وقتی یک گروه علمی را در یک دانشگاه یا پژوهشگاه می‌بینید، اساتید مربوط به همان دانشگاه یا پژوهشگاه هستند؛ اما در انجمن‌های علمی، اساتید در واقع سرریز تمام مراکز علمی می‌باشند که مراکز می‌آیند و دور هم جمع می‌شوند و گفت‌وگو می‌کنند. دومین ویژگی که انجمن‌ها دارند، به‌روز بودن و روزآمدسازی مسائل و مباحث است؛ مثلاً در جامعه ما یا در جامعه علمی دنیا یک مسئله‌ای مطرح می‌شود و این مسئله بلافاصله در انجمن‌های علمی در قالب یک مقاله، یک نشست و یا یک گفت‌وگوی علمی مطرح می‌گردد؛ این درحالی است که طرحش در دانشگاه‌ها و پژوهش‌ها به‌خاطر روند و فرآیندی که در آنجا هست، خیلی طول می‌کشد تا به یک واحد درسی، یک کتاب یا در حقیقت فعالیت علمی بشود؛ لذا حسن انجمن‌ها به‌روز بودنشان در ارتباط با مسائلی است که در دنیای علم مطرح می‌گردد. سومین نکته‌ای که باعث رغبت اساتید می‌شود، این است که انجمن‌ها مستقل‌اند و هیچ وابستگی مالی و ساختاری به هیچ‌جا ندارند؛ یعنی حیات خلوت همه اساتید و با خانه اول یا دوم آنها می‌باشند؛ چون مجمع عمومی را اساتید تشکیل می‌دهند، هیئت‌مدیره را اساتید انتخاب می‌کنند، رئیس را اساتید برمی‌گزینند، اینکه به چه بحثی بپردازند، چقدر بپردازند، چگونه بپردازند، کلاً در اختیار خود اساتید است؛ درحالی‌که در جای دیگر بیشتر نظام آموزشی و علمی است و این حالت انعطاف‌پذیری، ژله‌ای و شناور بودن را ندارند و همین موجب رغبت اساتید شده که جایی متعلق به خودشان است. انجمن‌ها همین‌طور که عرض کردم، از لحاظ مالی به جایی وابسته نیستند. این رویه استقلال در دانشگاه‌های ایران، دنیا و همچنین در حوزه وجود دارد؛ یعنی اینطور نیست که یک ردیف مالی داشته باشند و حوزه آنها را تأمین کند. در اساسنامه آمده که انجمن‌ها از نظر مالی و تأمین منابع مستقل‌اند و هزینه‌های خود را از طریق کارگاه‌های تدریس، کار تحقیقاتی و یا حق عضویتی که اعضا می‌پردازند، تأمین می‌کنند. همین عدم وابستگی باعث شده است که

■ WWW.OFOGHHAZHAWZAH.COM

■ گزارش خبری

انجمن‌های علمی حوزه برگزار شد و انجمن‌ها فقط از طریق همین دوره‌ها، کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی و مهارتی، به گسترش دانش کمک می‌کنند.

■ **تلاش برای ثبت و ماندگاری دانش**

چهارمین کارکرد، مدیریت دانش است. در واقع بخش دیگری که به توسعه و تعمیق دانش کمک می‌کند، بحث مدیریت دانش است؛ یعنی تدوین، ثبت، انتشار و مکتوب‌سازی دانش. شما می‌بینید که از فعالیت‌های انجمن‌ها، تدوین و انتشار انواع فصل‌نامه‌ها و کتب می‌باشد؛ در حقیقت دانشی که تولید می‌شود، پیچ و مهره می‌کنند، می‌بندند، ثبت و تجمیع می‌کنند، از طریق مکتوب‌سازی به آن انتظام می‌دهند و آن را فرازمانی می‌کنند.

■ **جلوگیری از انحرافات علمی**

یکی دیگر از محورها و راه‌هایی که انجمن‌ها از طریق آن به توسعه و گسترش دانش کمک می‌کند، «مقابله با انحرافات علمی و دانشی» است. انجمن‌ها وقتی نشست می‌گیرند، مدعیان دروغین خیلی زودتر شناخته می‌شوند؛ درحالی‌که اگر این محفل رسمی نباشد که افکار و اندیشه‌های علمی را رصد و شناسایی نکند و با دعوت افراد با آنان به گفت‌وگو ننشیند، چگونه می‌تواند نسبت به شناخت سرز از ناسره اقدام کرده و در این جهانی که هر کسی ادعایی دارد، همچون چراغ و نورافکن، به شناخت حقیقت کمک کند؟!

انجمن‌های علمی همانند یک چراغ، پرتوافکنی کرده و زمانی که افرادی در تاریکی در صدد فروش کالاهای خودشان به‌عنوان یک شخصیت علمی هستند، از آنان دعوت می‌کنند و کلام آنان را به گفت‌وگو و بررسی می‌گذارند و آنجا مشخص می‌شود که این نظریه، بر اساس چه مبنای دانشی ارائه شده است. انجمن‌ها کمک شایانی در جلوگیری از انحرافات علمی دارند و نسبت به حفظ و پاسداری علم بسیار دقیق و آماده هستند.

■ **انجمن‌ها و دیگر کارکردها**

مواردی که من عرض کردم، در واقع موارد پنجگانه‌ای است که انجمن‌های علمی از طریق این موارد، کارکرد خودشان یعنی «توسعه و گسترش دانش» را علمی می‌کنند؛ اما علی‌القاعده کارکرد انجمن‌ها چه در دنیای امروز و چه در حوزه‌های علمیه اختصاص به این ندارد. اگر بخواهم به برخی از عناوین مهم اشاره کنم، می‌توان «بومی‌سازی دانش» را مدنظر قرار داد؛ به هر حال دانش به یک معنا مرز و جغرافیا ندارد؛ مخصوصاً الآن که بحث و نظریه‌ای مطرح می‌شود و توسط فضای مجازی بلافاصله همه‌جا گسترش پیدا می‌کند و در مراکز و جوامع مختلف حتی مجامع عمومی مطرح می‌شود.

انجمن‌های علمی حوزه یکی از آن مرکزی است که شبیه کاتالیزور عمل می‌کند. در حقیقت یک ورودی دارد یک فرایند و یک خروجی و این کمک می‌کند، که در قبال مباحث و دانش‌های جدید نه تسلیم محض باشیم، نه رد مطلق کنیم؛ بلکه مورد کنکاش و دقت نظر علمی قرار بگیرند یا پذیرفته و یا به‌طور کلی یا جزئی رد شوند.

انجمن‌های علمی حوزه یک سد سدید در مقابل گزاره‌ها و گزینه‌هایی که در عرصه علم مطرح می‌شود، هستند. از تقلید، تسلیم، از خودبیگانگی در مقابل هجوم مباحث جلوگیری می‌کنند و تلاش دارند که دانش‌های متناسب، همساز و همگن با بوم تمدنی ایران، بوم اسلام و بوم حوزه‌های علمیه را شناسایی و ارائه کنند و این، خدمت بزرگی است برای هویت‌دهی به دانش‌ها و علوم انسانی اسلامی که الآن در یک گستره وسیع در مجامع علمی داخلی و خارج از ایران، مطرح می‌شود.

■ **انجمن‌ها و هویت‌دهی علمی**

کار دیگری که انجمن‌ها انجام می‌دهند، «هویت‌دهی رسمی و اعطایی» به شخصیت‌های علمی و فعالیت‌های دانشمندان و محققان یک رشته است. محققان و پژوهشگران به خودی خود، دارای یک هویت علمی رسمی نیستند و این انجمن‌های علمی هستند که به‌صورت رسمی و قانونی از سوی مراجع ذی‌صلاح تأییدیه گرفته و فعالیت خود را شروع می‌کنند و متقاضیان و آنهایی که در مسائل علمی مباحثی دارند، به انجمن‌ها مراجعه، مسائلشان و نیازهایشان را مطرح و پاسخ درخور دریافت می‌کنند.

■ **انجمن‌ها بهترین مشاوران کارگزاران نظام**

یکی دیگر از کارکردهای انجمن‌ها «تولید دانش کاربردی» است؛ یعنی تلاش می‌کند، مباحث نظری و فلسفی در عرصه واقعیت ارائه شوند. لذا انجمن‌های علمی در ایران، جهان و حوزه‌های علمیه، یکی از بهترین مشاوران مؤسسات و نهادهای اجرایی کشور می‌باشند که کارگزاران مسائلشان را مطرح کنند و انجمن‌های مختلف با بهره‌گیری از دانش و مبانی علمی خود، پاسخ درخور را ارائه کنند. مثلاً بحث الگوی پایه اسلامی – ایرانی پیشرفت مطرح شد. این الگو باید مورد بررسی و تکمیل قرار بگیرد و وقتی که مقام معظم رهبری، این الگو را به حوزه‌های علمیه ارجاع دادند، برای اینکه مباحث و نقطه‌نظرات در این خصوص مطرح شود، حوزه به یکی از ارکانی که مراجعه می‌کند، انجمن‌های علمی است. در بررسی و نقد الگوی پایه اسلامی – ایرانی پیشرفت در حوزه‌های علمیه، انجمن‌های علمی نقش بسیار تأثیرگذاری داشته‌اند؛ به‌طوری‌که از ۲۰ منظر این الگو مورد بررسی قرار گرفت (از برخی ابعاد اصلاً مورد بررسی قرار نگرفته بود؛ اما ما به‌برکت فعالیت ۲۱ انجمن تخصصی و علمی که داریم، موفق شدیم از آن منظرهای مختلف بررسی، نقد، تکمیل و در نهایت ارائه کنیم) که بحمدالله مورد تأیید و تشویق مقام معظم رهبری قرار گرفت.

ادامه در صفحه بعد

دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه

انجمن‌های علمی حوزه یک سد سدید در مقابل گزاره‌ها و گزینه‌هایی که در عرصه علم مطرح می‌شود، هستند.
از تقلید، تسلیم، از خودبیگانگی در مقابل هجوم مباحث جلوگیری می‌کنند و تلاش دارند که دانش‌های متناسب، همساز و همگن با بوم تمدنی ایران، بوم اسلام و بوم حوزه‌های علمیه را شناسایی و ارائه کنند و این، خدمت بزرگی است برای هویت‌دهی به دانش‌ها و علوم انسانی اسلامی که الآن در یک گستره وسیع در مجامع علمی داخلی و خارج از ایران، مطرح می‌شود.

است که انجمن‌ها انجام می‌دهند. امروزه گفت‌وگوها، نشست‌ها و بحث‌های علمی روشمندی بین اساتید وجود دارد و جرقه‌های دانش در ذهن‌ها متبادر می‌گردد؛ ولی نمی‌توان از آن فیلم و عکس گرفت و در معرض دید عموم قرار داد؛ چراکه یک جریان زمان‌بر است، برای اینکه تبدیل به یک فرضیه شود، محقق انگیزه پیدا کند و دنبال شواهد و قرائن برود. از حوزه درسی و شاگردان خودش کمک بگیرد و بعد از مدتی علی‌القاعده به یک اثر فاخر یا فرضیه برجسته علمی تبدیل شود. در واقع در انجمن‌ها قاعده تضارب و به هم رسیدن اندیشه محققان در تولید فرضیه رقم می‌خورد؛ چه بخواهیم و چه نخواهیم، گفت‌وگوها همدیگر را تکمیل می‌کنند و از همین بستر، علم، تولید، توزیع و گسترش می‌یابد.

کارکرد دوم، به‌روزرسانی مباحثات و روزآمدسازی است. در حقیقت هر محفنی که مطرح می‌شود، در انجمن مربوطه مورد چالش قرار می‌گیرد و بررسی می‌شود، این در حقیقت دانش را به‌روز می‌کند و از نظر زمانی، حصر زمان و مرزهای زمان را از بین می‌برد و هر بحثی که مطرح می‌شود، مورد نقد، بررسی و چالش قرار می‌گیرد. ■ **انجمن‌ها و رویکرد گسترش دانش**

سومین کارکرد انجمن‌ها این است که از طریق برگزاری کلاس‌ها، دوره‌ها و کارگاه‌های ترویجی، علاوه بر ارتقای علمی، شاهد گسترش دانش توسط این انجمن‌های علمی می‌باشیم؛ به استثنای ایام کرونا، سدها کارگاه، دوره و کلاس آموزشی در ارتباط با مسائل روزآمدی که در حوزه علم مطرح شده است، توسط